

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	36305
Nom	Intervenció en els problemes del llenguatge oral i escrit
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1305 - G. Mestre/a Educació Primària	Facultat de Magisteri	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1305 - G. Mestre/a Educació Primària	27 - Especialista en Pedagogia Terapèutica	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
ESPAÑA PALOP, EDUARDO	80 - Didàctica de la Llengua i la Literatura
TORDERA ILLESCAS, JUAN CARLOS	80 - Didàctica de la Llengua i la Literatura

RESUM

El programa de l'assignatura es dirigeix al coneixement que ha de tenir un mestre d'Educació Primària especialista en Pedagogia Terapèutica sobre els problemes del llenguatge oral i escrit que es poden presentar en l'alumnat del nivell educatiu esmentat.

Aborda, en primer lloc, els trastorns del llenguatge oral relacionats amb la pronunciació (la dislàlia i el trastorn fonològic), amb la fluïdesa de la parla (la taquilàlia i la disfèmia) i amb el desenvolupament del llenguatge en sentit ampli (el retard evolutiu del llenguatge i la disfàsia o TEL). En segon lloc, els problemes associats a l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura: la disgrafia, la dislèxia i la disortografia, les dificultats de l'expressió escrita i els problemes de comprensió lectora. S'aprofundeix en la comprensió dels diferents trastorns i dels coneixements necessaris per atendre'ls i aconseguir-ne un desenvolupament positiu.

De manera conjunta o específica per als diferents problemes, s'estudien les dificultats de relació amb les altres persones i per als aprenentatges que sovint hi van associades, les estratègies i els recursos més adients per atendre els distints trastorns, les dimensions necessàries per a la detecció, l'avaluació i l'elaboració d'adaptacions curriculars i, igualment, per a la necessària coordinació amb els altres professionals implicats i amb les famílies.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Una competència lingüística i comunicativa suficient, oral i escrita, corresponent al nivell C1 del Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües, en les llengües oficials.

Capacitat de laborar discursos orals i escrits en la llengua en què s'imparteix l'assignatura de forma coherent i adequada a l'àmbit acadèmic.

Habilitats bàsiques en informàtica i en la recuperació i anàlisi d'informació des de diferents fonts bibliogràfiques i informàtiques.

1305 - G. Mestre/a Educació Primària

- Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.

- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Conèixer les variables biològiques, psicològiques i socioambientals relacionades amb l'escolarització d'alumnat amb necessitats educatives especials d'origen divers.
- Col·laborar en la detecció i valoració de necessitats educatives especials.
- Contribuir en l'organització de la resposta escolar per satisfer les necessitats educatives especials de l'alumnat.
- Desenvolupar adaptacions curriculars individuals per atendre estudiants amb necessitats educatives especials.
- Ensenyar a l'alumnat i el seu entorn de comunicar-se utilitzant el sistema de comunicació més apropiat a les seves característiques.
- Afavorir el desenvolupament de l'infant amb necessitats educatives especials mitjançant una educació física adaptada a les seues necessitats i l'ús de l'expressió musical i plàstica.
- Conèixer i valorar de forma crítica els fonaments de diferents tècniques d'intervenció.
- Conèixer i utilitzar adequadament els instruments que les tecnologies de la informació i la comunicació ofereixen per al tractament educatiu de les necessitats educatives especials.
- Comunicar de manera oral i escrita observacions i conclusions respecte a pràctiques d'avaluació i intervenció a altres professionals i a la família.
- Afavorir la integració d'estudiants amb necessitats educatives especials en la comunitat escolar.
- Utilitzar adequadament recursos públics i privats per atendre necessitats educatives especials.

En acabar aquesta assignatura l'estudiant ha de ser capaç de:

- Conèixer les principals característiques dels distints problemes del llenguatge oral i escrit.
- Seleccionar els continguts d'aprenentatge adequats a les diferents necessitats específiques dels alumnes amb dificultats.

- Disposar de recursos, estratègies i materials adequats per a treballar els distints problemes del llenguatge oral i escrit.
- Fer propostes didàctiques adaptades als diferents tipus de dificultats de l'expressió oral i escrita.
- Analitzar críticament els materials didàctics per als diferents tipus de dificultats de la llengua oral i escrita.
- Dur a terme adaptacions curriculars individualitzades en col·laboració amb altres professionals.
- Dur a terme una avaluació formativa i contínua atenent a les especificitats pròpies dels alumnes amb trastorns orals o escrits i, igualment, dels processos d'ensenyança-aprenentatge implicats.
- Coordinar-se amb els distints professionals i les famílies per a realitzar un treball conjunt amb els alumnes amb dificultats.
- Planificar i realitzar investigacions senzilles, centrant-se en el desenrotllament dels alumnes i dels processos d'ensenyança-aprenentatge implicats.

Utilitzar l'espanyol i el català, en les seues manifestacions orals i escrites, atenent a la correcció normativa, a la coherència i a l'adequació als registres formals del llenguatge.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Trastorns en l'aprenentatge de la lectura.

- 1.1. Trastorns de la lectoescriptura i trastorns del llenguatge oral: diferències i interrelacions
- 1.2. La dislèxia: identificació i intervenció
- 1.3. Problemes de la comprensió lectora: identificació i intervenció

2. Trastorns en l'aprenentatge de l'escriptura

- 2.1. Disgrafia: identificació i intervenció
- 2.2. Disortografia: identificació i intervenció
- 2.3. Dificultats d'expressió escrita: identificació i intervenció
- 2.4. Interrelacions problemes de lectura i escriptura

3. Trastorns de l'adquisició del llenguatge oral i context escolar.

- 3.1. Trastorns dels sons de la parla (TSP): dislàlies, disàrtries, disglòssies...
- 3.2. Retard evolutiu del llenguatge i trastorn (del desenvolupament) del llenguatge
- 3.3. Adaptacions curriculars dels trastorns del llenguatge oral i escrit
- 4.2. Coordinació amb professionals i famílies.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Estudi i treball autònom	90,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Per a aconseguir els objectius que es planteja aquesta assignatura, s'emprarà una metodologia activa que fa imprescindible la implicació de l'alumnat. Es fomentarà un acostament crític als diversos postulats teòrics que s'aportaran sense excloure les exposicions magistrals que la matèria pot exigir.

La pràctica acadèmica en aquesta assignatura s'estructura en diversos nivells:

Activitats presencials (40% del volum total de treball)

1. Classes teoricopràctiques (30%)

Classes presencials teoricopràctiques en les quals es treballaran els continguts de l'assignatura, es debateran i faran activitats utilitzant distints recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, grups de treball, etc.

Les orientacions i materials necessaris per al desenvolupament d'aquestes activitats es facilitaran als estudiants bé en les sessions presencials, bé a través del servei de reprografia o des de l'aula virtual.

2. Treballs en grup (5%)

La realització de treballs té com a finalitat destacar la importància de l'aprenentatge cooperatiu i reforçar-ne la individual. La defensa d'aquests treballs podrà ser individual o col·lectiva i es podrà fer a l'aula o en tutories i seminaris amb audiències reduïdes.

3. Tutories (5%)

Les tutories individuals i col·lectives serviran per a coordinar als estudiants en les tasques individuals i de grup, i igualment per a avaluar tant els progressos individuals com les activitats i la metodologia docent.

Les tutories també s'utilitzaran per a fer un seguiment de l'expressió oral, imprescindible per a aprovar l'assignatura.

Activitats no presencials (60% del volum total de treball)

4. Estudi i treball autònom (60%)

El model del docent com a investigador a l'aula centra l'activitat individual de l'estudiant en la formulació de preguntes rellevants i en la recerca, l'anàlisi, l'elaboració i la posterior comunicació d'informació. En aquest sentit, es plantejaran treballs individuals i altres de naturalesa cooperativa, tots ells orientats, supervisats i avaluats pels professors.

AVALUACIÓ

En finalitzar el curs, l'alumne haurà de ser capaç de:

- Reflexionar sobre els problemes de lectura i d'escriptura considerats com a objecte d'estudi.
- Demostrar el nivell aconseguit en l'adquisició de coneixements, habilitats, estratègies, tècniques, etc. específiques de la matèria i pròpies d'un futur mestre.
- Demostrar una competència lingüística i comunicativa, tant oral com escrita; en aquest aspecte l'avaluació serà contínua.
- Expressar-se de forma adequada oralment i per escrit, en situacions formals.

Per a l'avaluació final del curs, es tindrà en compte:

- El nivell aconseguit en l'adquisició de coneixements i habilitats específiques de la matèria.
- El domini de mètodes, tècniques i altres capacitats i destreses pròpies d'un estudiant de Magisteri.
- L'actitud cap a l'assignatura i el respecte als companys, l'assistència a les classes i la participació en elles, l'interés i la constància per a aconseguir una progressió positiva, i la capacitat per a treballar en grup.
- La competència lingüística i comunicativa de l'estudiant, tant oral com escrita, en relació amb el nivell C1 del Marc Europeu de Referència, especialment de la llengua en què s'imparteix l'assignatura.

L'èxit d'aquests criteris s'observarà mitjançant proves com les següents:

- Amb caràcter general, es farà una prova escrita i/o oral final. Serà imprescindible tenir aquesta part aprovada per sumar les altres dues.
- Realització de treballs.
- Assistència, participació i realització d'activitats d'aula.

En les proves i treballs escrits, es tindrà en compte la presentació i una cal·ligrafia adequada per a un futur mestre, i igualment la correcció ortogràfica, lèxica i gramatical, i els aspectes referits a adequació, coherència i cohesió del text. En les proves i treballs orals, es tindrà en compte la correcta expressió en la variant oral formal de la llengua emprada. En aquest sentit, s'aplicaran els criteris que estableixen les unitats docents de Català i Espanyol. La llengua en què s'imparteix l'assignatura serà la que els i les estudiants han d'usar a classe i en tots els instruments d'avaluació.

Es tindrà en compte la participació en les activitats de les Setmanes Complementàries.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Acosta, V.M.; Moreno, A.M. (1999): Dificultades del llenguatge en ambients educatius. Del Retraso al Trastorno Específic del Llenguatge. Masson, Barcelona.
- Aguado, G. (1999): Trastorno específico del lenguaje. Retraso del lenguaje y disfasia. Málaga, Aljibe
- Aguilera, A. (coord.) (2003): Introducción a las dificultades de aprendizaje. Madrid, McGraw Hill.
- Bautista, R. (Coord.), (1999): Necesidades educativas especiales. Manual teórico práctico. Aljibe, Málaga.
- Brueckner, L.J. (1992): Diagnóstico y tratamiento de las dificultades de aprendizaje. Madrid, Rialp.
- Cerdá, M.C. (1990): Niños con necesidades educativas especiales: bases conceptuales, diagnósticas y de tratamiento. Valencia, Promolibro.
- Das, J.P.; Garrido, M.A.; González, M.; Timoneda, C. y Pérez-Álvarez, F. (2001): Dislexia y dificultades de lectura. Una guía para maestros. Barcelona, Paidós .
- Defior, S. (1996): Dificultades de aprendizaje. Málaga, Aljibe.
- Jiménez, J.E.; Muñeton, M.A. (2002): Dificultades de aprendizaje de la escritura. Aplicaciones de la psicolingüística y de las nuevas tecnologías. Madrid, Trotta.
- García, J.N. (1998). Manual de las dificultades de aprendizaje: lenguaje, lectoescritura y Matemáticas. Madrid, Narcea.
- García Vidal, J.; González Manjón, D. (2000): Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica, vol. 2: Lectura y escritura. Madrid, EOS .

Complementàries

- García Vidal, J. y Marbán, J. (2002): Instrucción estratégica en la composición escrita. Barcelona, Ariel .
- Jiménez, J.; Ortiz, M.R. (1995): Conciencia fonológica y aprendizaje de la lectura: Teoría, evaluación e intervención. Madrid; Síntesis .
- Lozano González, L. (2002): La lectura: estrategias para su enseñanza y el tratamiento de las dislexias. Barcelona, Hergué .
- Luceño, J.L. (2000): La comprensión lectora en primaria y secundaria: estrategias psicopedagógicas. Madrid, Universitas.
- Manso, A. (coord.) (1996): Dificultades de aprendizaje; Madrid, Centro de Estudios Ramón Areces .
- Maldonado, A.; Sebastian, E.; Soto, P. (1992): Retraso en lectura: Evaluación y tratamiento educativo. Madrid, Ediciones de la Universidad Autónoma de Madrid .
- Miranda, A. (2003): Evaluación e intervención psicopedagógica en dificultades de aprendizaje. Madrid, Pirámide .
- Miranda, A.; Vidal-Abarca, E.; Soriano, M. (2000): Evaluación e intervención psicoeducativa en dificultades de aprendizaje. Madrid, Pirámide .
- Monfort, M., Juárez, A (2001): Estimulación del lenguaje oral : un modelo interactivo para niños con necesidades educativas especiales. Madrid, Entha .
- Monfort, M.; Juárez, A. (1997): Los niños disfásicos. Descripción y tratamiento. Madrid, CEPE .
- Morais, J. (1998): El arte de leer; Madrid, Aprendizaje-Visor .
- Muñoz, M. D. (2003): Rehabilitación de la Lengua Oral y Escrita. Bases Neuropsicolingüísticas.

ESBORRANY